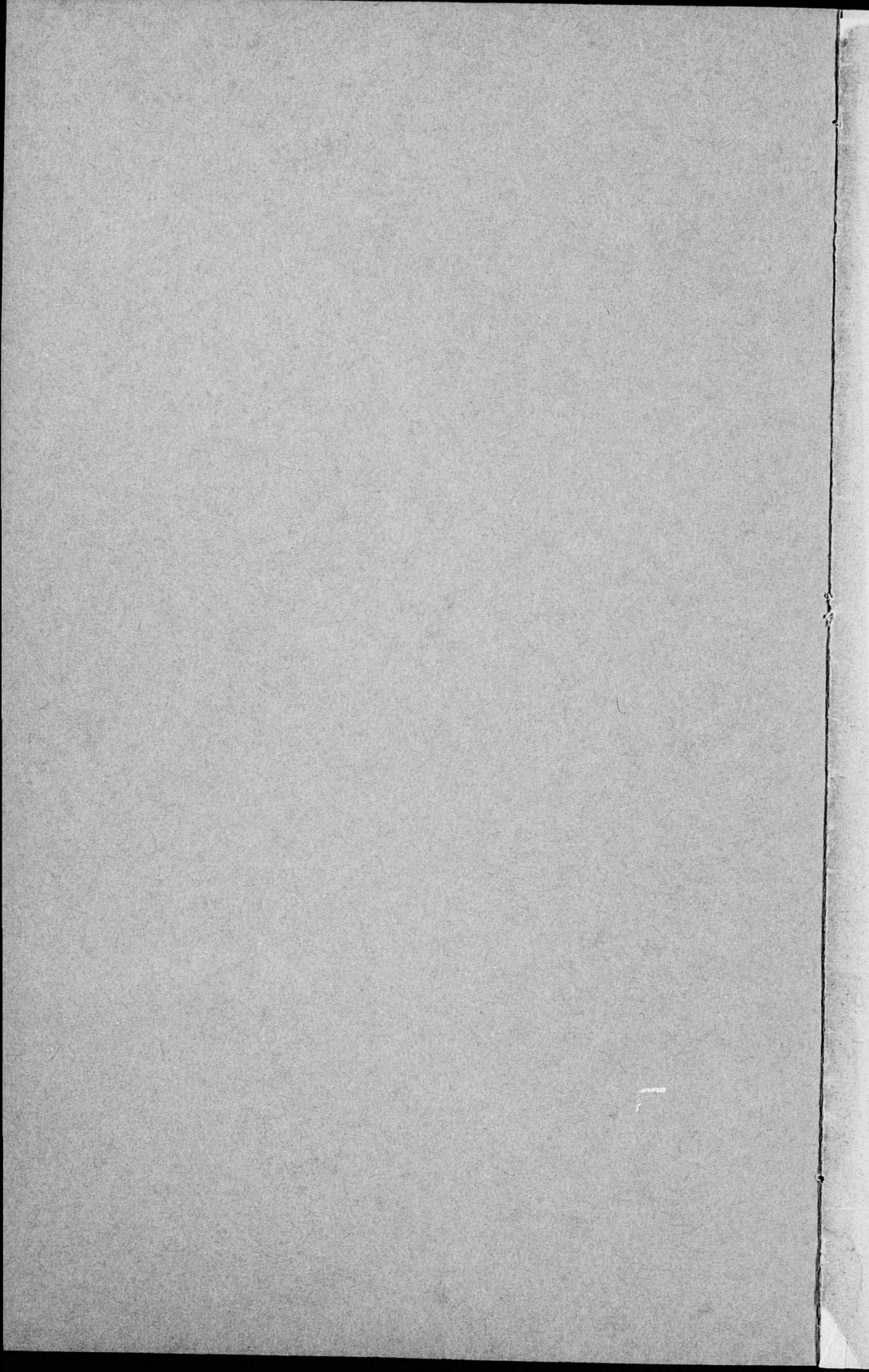

KTLLIA K 173

Prijs 20 Cents.

DRIE KATHOLIEKEN,

OF

DE HEEREN

F. Th. WESTERWOUTD, W. J. F. NUYENS

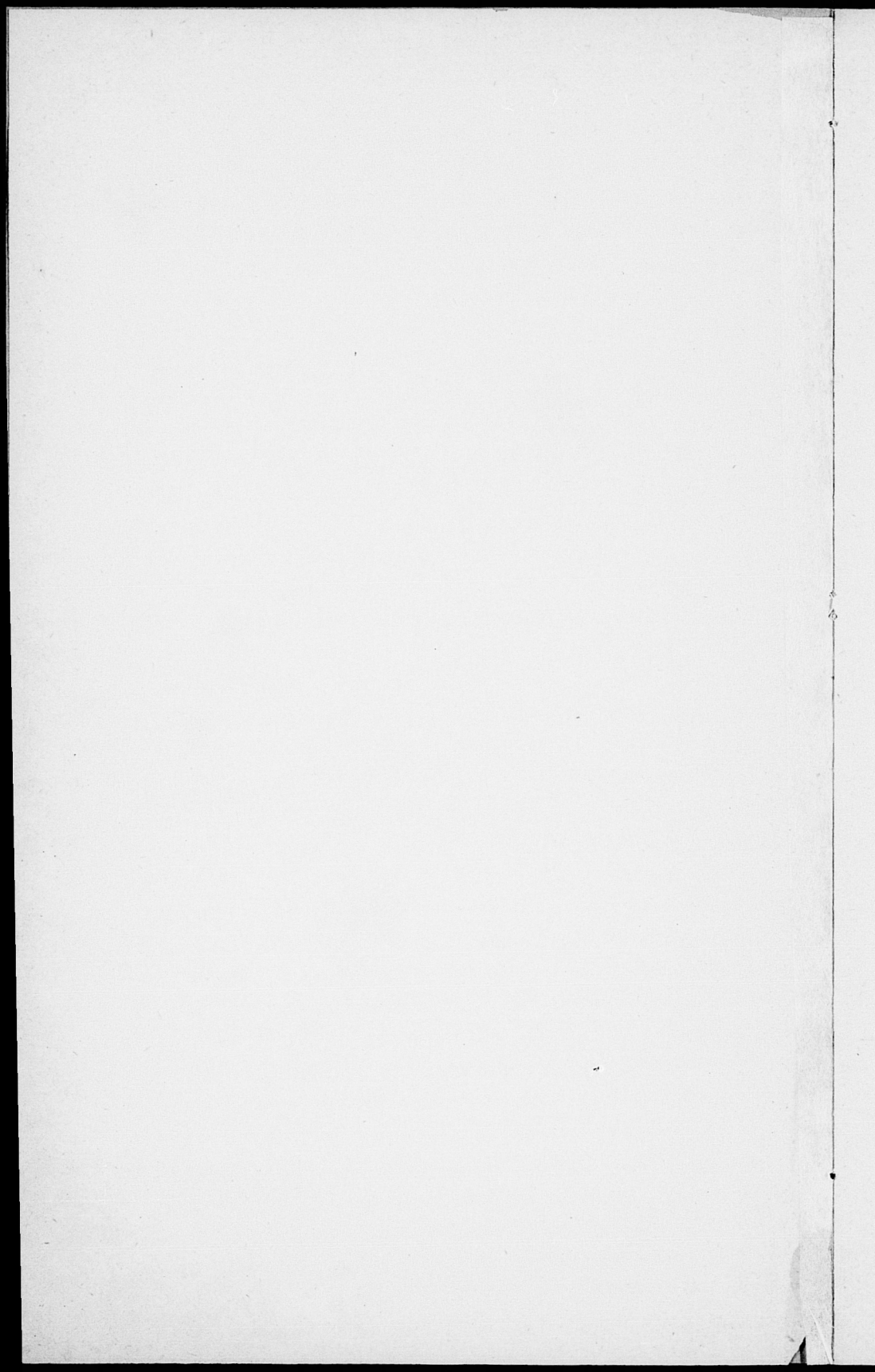
EN

J. A. ALBERDINGK THIJM.

BIBLIOTHEEK
THEOLOGISCHE HOGESCHOOL

Dept. K 173

AMSTERDAM

DRIE KATHOLIEKEN,

OF

de Heeren

F. Th. WESTERWOUDT, W. J. F. NUYENS,

EN

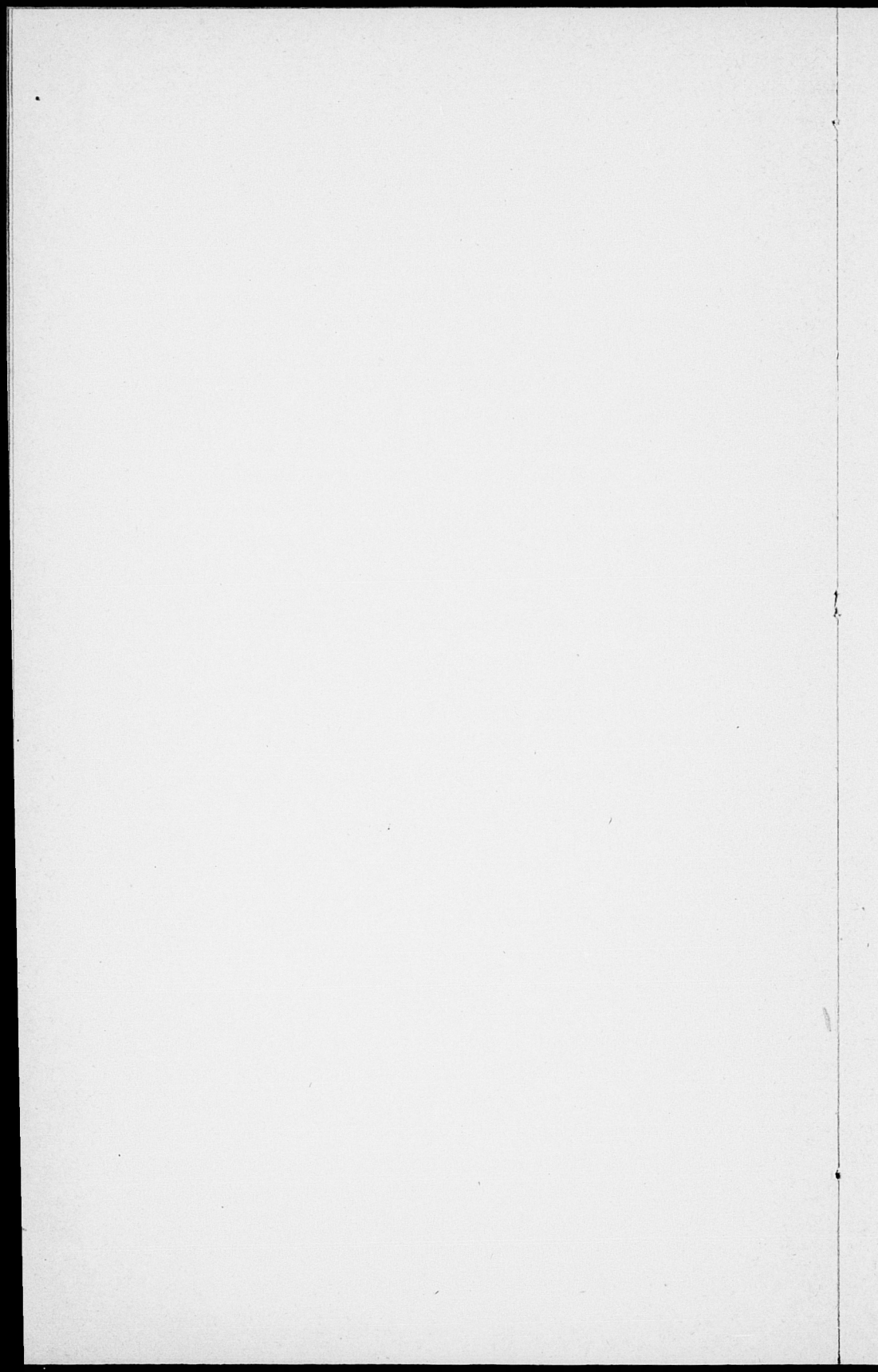
J. A. ALBERDINGK THIJM,

BIJ

DEN GEDENKDAG VAN 1 APRIL 1572.

DOOR EEN OPMERKER.

AMSTERDAM,
F. X. MEYER.
1872.

DE MAN VAN 'T MIDDEN.

Wát , wat heb je aan zoo'n middelman ,
Zoo'n flaauwen vriend van alleman ?
Wat maakt hij niet een gek figuur !
Hoe spot men met hem op den duur !
Want de partij , die hij ^(s)moet schragen ,
Kan hem volstrekt maar niet verdragen .
En de andre lui zien ^{in hun rei}~~van op zij~~
Hem slechts met wrevlend medelij .
Of noemen zij hem soms hun vriend ,
't Is omdat hij hun plannen dient .

Zoo'n lamme man ,
Wat heb je er an ?
Zoo'n weifelaar ,
Zoo'n sukkelaar ,
Zoo'n albedil ,

Die zelf niet eens weet, wat hij wil!...
Daarom hoe ook het tij verloopt
Zorg dat ge uw meening niet verkoopt.
Wees niet inkonsekwent maar vrij
En kies met de uwen flink partij.

Vrij gevolgd naar P. A. DE GENESEE

»Ik geef ze voor wat ze zijn".¹⁾

I.

Gelukkig hij, die gelijk de Heer Westerwoudt, in het volle besef van zijn orthodox Katholicisme; hoe nederig ook, toch in het krachtige bewustzijn zijner waardigheid; beschenen door de zon der vriendschap van Heeren leden der Amsterdamsche Commissie voor het Brielsche monument; (al hoewel zelf geen lid dier commissie en daardoor op zoo'n verheven, *onzijdig* standpunt geplaatst,) met bezadigdheid, in volle afgeronde termen, gelijk eertijds de Delfische orakels, den volke en zijn geloofsgenooten verkondigen kan, dat hij, ofschoon wars van het vele en *zooveel bedervende* geschrijf, het zich ten plicht maakt, toch niet »ondoor-dacht" en op een »eersten indruk" af, de pen op te

1) Woorden van den Heer Westerwoudt, uit zijne onlangs verschenen brochure, bladz. 15.

nemen, om zijne GEVOELENS, GEDACHTEN EN DENK-
BEELDEN, zoo maar »*losweg*» ter neer te schrijven.

GEVOELENS: hoe *ontzettend* het hem gehinderd heeft, dat mannen als een Nuyens*) en Alberdingk Thijm, zich vermeten in hunne laatlunkendheid en overmoed, (die aan niets anders het ontstaan verschuldigd kunnen zijn, dan aan het jaren lang verwaarloozen der beoefening van Nederl. Geschiedenis of letteren en aan hunne nietswaardige anteceden-ten) de slechte gewoonte te hebben, van in alle zaken op maatschappelijk, politiek of godsdienstig gebied, de Katholieken te willen voorlichten, uitgelokt, o misbruikte verdraagzaamheid! door het steeds geduldige, verleidelijke, toegevendende hooren en volgen van dezen.

GEDACHTEN: dat ieder slechts van zich *behoort* te spreken.

Dat men alle opinie of individueele meeningen, zonder onderscheid, behoort te eerbiedigen.

Dat een nationaal feest behoort algemeen gevierd te worden.

Dat iedereen de verantwoordelijkheid van zijne handelingen, *dus ook van zijn geschriften*, behoort te dragen.

*) Dr Nuyens, hoewel in de toepassing zich rekkelijk betoonende, blijft toch steeds tegen 1° April als den gedenkdag van een revolutionair feit protesteeren.

Dat men, hoofdzakelijk, *alleen dan wanneer men gevraagd wordt* rond voor zijne meening moet uitkomen, zonder gelijk hij, van zijn geloof een uithangbord te maken.

Dat God dank de schimmen zijner voorvaderen hem niet zullen komen verontrusten, als wij onze nationale dankbaarheid betoonen.

GEDACHTEN: dat zeker ieder Katholiek zich wel mag rekenen *afgevaardigd* te zijn, om alleen in dit eene geval uit naam van ALLEN te spreken, als zij de *minderheid* in den Staat uitmaken, *daarom* meenen de verongelijkte partij te zijn en dus niet zwijgen; in plaats van zoo als de Heer Thijm gelijk een eerste vechtersbaas, (te recht aldus door den Zeer Eerwaarden Hoog Geleerden Heer Professor de Bruyn genoemd) nooit geen kamp te geven en van zich af te bijten, als hij in zijn ernst het zich diets maakt, dat de Katholieken of hunne belangen aangevallen worden.

DENKBEELDEN. Hoe hij (de Heer W.) liever bijv. in eenzame heidenstreken, als de herdershond om de kudde heen loopt, dan als de keffert, bijv. in onze gevaarlijke steden en op het erf, tegen alles wat hem verdacht is of voorkomt aan te slaan, en dat wanneer men eenmaal deze onvoorzichtigheid begaan heeft, het zaak is, om het vaste voornemen te maken zulks nooit, nooit meer te doen, zonder nogthands op blaam of

allermiinst op lof van dezen of genen partijman of onbevooroordeelde te letten.

Dat lafheid (wel te verstaan) gebrek aan moed is.

Dat men niet moet veronderstellen, dat hij, of de Katholieken der commissie, dom, laf of onverschillig zijn; o! verre van daar, want qui s'excuserait, s'excuserait, alleen, deze ellendige epitheta's *vous donnent l'embarras du choix*.

Dat iemand, die eene wetenschappelijke opleiding heeft ontvangen, derhalve — *per se* — knap is, en de vaderlandsche geschiedenis, althands die bladzijde, grondig kent.

Dat die strijd onzer vaderen, hoe bloedig ook, zoo heerlijk met den Munsterschen vrede geëindigd, ons Katholieken, vooral in de eerste honderd vijftig jaren daarna, zooveel zegen en vrijheid bezorgd heeft; of wil men den veldslag ruim twee honderd jaren lang, laten voortduren, ons het gelukkige jaar 1813 en de brillante zege van Waterloo heeft verschaft, die ons eindelijk van *alle* verdrukking vrij maakten, hetgeen wij reeds in 1863 met zoo veel *waarachtige eensgezindheid* medevierden.

DENKBEELDEN: dat de Heer Alb. Thijm niet denken moet, dat hij voor ons eene autoriteit is boven de Brielsche en Amsterdamsche onpartijdige en onbevoordeelde commissiën.

Dat het punt van kwestie of de spil waarom alle

opiniën in deze zich bewegen, eigenlijk *niet* de gebeurtenis van 1 April 1572 enz. is, want, dit historisch feit kan door Jan, Piet of Klaas naar goedvinden uitgelegd en beoordeeld worden.

Dat men de bevrijding van het spaansche juk als Katholiek gerust mede kan en moet vieren; immers, het drukte juist zoo zwaar op ons, omdat Philips aan zijn duur gezworen eeden getrouw moest zijn en de Nederlanders, die noch Katholiek, noch zijn onderdanen blijven wilden, daarom met geweld tot zijn ellendig begrip van hetgeen hun plicht was, wilde terug brengen, hoewel zij overigens, reeds onder de zoo gezegende regering van Karel V en in 't begin van de zijne, geheel naar Nederlandsche wetten en statuten geregeerd werden.

Dat de tweede Paaschdag, ofschoon het feest der opstanding en wedergeboorte, niet geschikt is om des Heeren Westerwoudts feest van het herboren worden des Vaderlands te vieren of daarover Gods milden zegen af te smeeken en Hem voor die enorme groote weldaden der laatste drie honderd jaren te bedanken.

Eindelijk, dat men nooit vooruit loopen moet, want ofschoon de viering van 1 April 1572, eenige jaren geleden reeds, als een nationaal feest besproken werd, en de Brielsche commissie nu, alom in den lande, ter-

stond hare circulaires tot deelneming van allen, aan dit nationale feest had rondgezonden, »scheen" het dat zoolang de vrienden van den heer W. niet in de Amsterdamsche commissie hadden zitting genomen, het mouvement zich slechts tot den Briel zou bepalen en geen algemeen karakter zou krijgen.

Gelukkig daarom de heer Westerwoudt, en welk een dank zijn de Katholicken hem niet verschuldigd voor zijne belangelooze, geheel vrijwillige, onpartijdige voorlichting, voor zijne wijze lessen en herhalingen van hetgeen zij zoo gaarne van den kansel en in den biechtstoel vernemen, en hoe, naar zijn voorbeeld, een Christen leek eigenlijk zijn moet.

Warmen, hartelijken dank, dat hij zich, zooals aan het hoofd van zijne ontboezeming, uit de door hem aangehaalde regelen van Vondels »Oranje Meilied" blijkt, *du haut de son piédestal* gewaardigd heeft, als een andere *Deus ex machina* tusschen beiden te treden, de ontstelde, aan het wankelen gebrachte gemoederen door zijne ridderlijke eindbeslissing tot rust te brengen, en dien heer Alberdingk Thijm zoo gevoelig te kastijden.

Heer, vergeef hem, want hij wist niet, wat hij deed.

II.

Welk eene ellendige, armzalige figuur maken hier tegenover de Heeren Nuyens en Thijm!

Door tegenstelling blijkt het reeds uit het voorafgaande, hoe deze laatste met zijne domperige, midden-eeuwsche, verouderde begrippen van welvoegelijkheid, recht en billijkheid, geheel in strijd is met de *moderne*, bijv. reeds in Duitschland, met zooveel glans en kracht doorgevoerde opvattingen, en hoe hij niet schijnt te willen begrijpen, dat ook deze vooruitgaan en veranderen, alsof wat toen, in en voor drie-honderd jaren recht en billijk was, het nog kon zijn,

Hoe kibbelen zij niet zamen, omdat de strijdlustige Alberdingk, die er maar absoluut op staat van één

stuk te zijn, met zijn ultramontaansche koppigheid den Heer Nuyens niet toe wil geven, om met staatsmanswijsheid in volgens den (nota bene) *principiële* kwestien, water in den wijn te gieten, of halfbakken, twee aangezichten te vertoonen. Hoe gelukkig, dat nu juist de Heer Westerwoudt »*locutus est*” en zijn »*possumus*” heeft uitgesproken.

Wat een domheid en een verwaandheid!

Hoe durven die Heeren nog met hun plakkatens, hunne geschiedkundige betoogen, hun *doorslaande* redeneringen aankomen, van den eenen kant zooveel vasthoudendheid, van den anderen, zooveel lafheid vertoonen!

Zou men er haast niet aan gaan twijfelen of zij wel katholiek zijn! In plaats van met beleid en met de meest mogelijke kort... pardon! voorzichtigheid, langzaam voort te gaan. — Zien zij dan niet, dat zij hunne carrière in den weg staan! En moet men niet verbroedering *tot elken prijs* trachten te bereiken!

Ten slotte:

Wat den steller van dit vlugschrift zoo ONTZETTEND gehinderd heeft, is het »IK” waarmede de Heer Alberdingk Thijm in zijn »*Misverstand*” van de eerste bladzijde af, tot bijna aan de laatste halve toe en de Heer Nuyens ongeveer altijd, hunne autoriteit willen doen gelden.

Goddank, dat hij uitroepen kan, dat er nog »Mannen” (gelijk de Heer Westerwoudt) gevonden worden.

Mochten er zijn, die de in deze regelen uitgesproken zienswijzé deelen, ik bid hen, zij prijzen *deze*, of den Heer Westerwoudt niet. Zij is waarachtig niet ter neer geschreven, om van wie ook, eenige de minste loftuitingen te erlangen, maar alleen om het bewijs te geven, dat er ook zijn onder de streng orthodoxe Roomschen (hoe onwaardig, behoer ik nogthands tot dezulken), die zoo gaarne zouden willen, *dat daar zij allen DEZELFDE ANTECEDENTEN HEBBEN IN GODSDIENST EN GESCHIEDENIS*, zij ook steeds eendrachtig, met ter zijdestelling van alle persoonlijke opvattingen, *HETZELFDE DOEL* beoogden en hun *EEN EENIGE*, op den duur slechts mogelijke *LIEFDE* verbond.

10 Feb.

